

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Waterveiligheid en Waterketen (W&W)	Datum bespreking: 19 januari 2023 12.30-16.00 uur Plaats: VV-Zaal Opgesteld door: Dhr. P.J. Emck (Vi.a.Vi Office Management)
<u>Aanwezige leden:</u> • Dhr. H. van Dijk (voorzitter) • Mw. L.M. Willemse (A&B) • Dhr. J.L. van Oeveren (VVD) • Mw. J.C. Boomsma (PvdD) • Dhr. R. Stuurman (AWP) • Mevr. S.U. Dewkalie (Water Natuurlijk) • Mw. D.J.M. Corbey (Waterdemocraten) • Dhr. W.H.B. van Dunné (PvdA) • Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) • Dhr. J.H. Klok (ChristenUnie-SGP) • Dhr. M.J.H. Mooren (Mooi Agrarisch) • Dhr. B.F. Revet (50PLUS) • Dhr. R.A.M. Van der Sande (dijkgraaf) • Mw. T.O. Fierens (hoogheemraad) • Dhr. J.B. Knapp (hoogheemraad) <u>Afgemeld:</u> Dhr. A.J.J. Blijleven (A&B), dhr. J.W.C. de Mooij (CDA) <u>Overige aanwezigen</u> Dhr. F. Brongers (inspreker), de heer M. de Wit (medewerker Rijnland)	Verslag zenden aan: VV

VERSLAG		ACTIE
1.	Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. De heren Blijleven en De Mooij zijn afwezig. Er zijn vandaag nog antwoorden binnengekomen op enkele technische vragen van commissieleden. Onder het betreffende agendapunt is er gelegenheid om verduidelijkende vragen te stellen indien de beantwoording niet toereikend mocht zijn. De heer <u>Mooren</u> merkt op dat niet al zijn technische vragen zijn beantwoord. De heer Knapp bevestigt dat de vraag over Zwanenburg helaas niet meer voor de vergadering kon worden beantwoord. De beantwoording is inmiddels gereed en zal bij de stukken voor de VV worden verspreid. De <u>voorzitter</u> deelt mee dat de vergadering wegens technische problemen niet live wordt uitgezonden. De heer <u>Mooren</u> verzoekt toe te zien op tijdige afhandeling van toezeggingen. Drie toezeggingen staan al langere tijd op de lijst. Daarnaast is er een toezegging verdwenen en is van een andere de omschrijving gewijzigd ten opzichte van zijn verzoek. De heer <u>Van der Sande</u> wijst erop dat de toezeggingenlijst iedere keer wordt geagendeerd opdat de commissie kan toezien op de afhandeling. De <u>voorzitter</u> verzoekt voor de scherpte van de behandeling opmerkingen over de toezeggingenlijst onder het betreffende agendapunt aan de orde te stellen.	

	VERSLAG	ACTIE
	De heer <u>Van der Sande</u> wijst erop dat een functie van de toezeggingenlijst ook is dat de commissie kan nagaan of alle toezeggingen die in de voorgaande vergadering zijn gedaan zijn genoteerd. Het college plaatst een toezegging op de lijst als uit de notulen blijkt dat die is gedaan. <i>De commissie stelt de agenda vast. De volgorde van de agendapunten wordt gewijzigd: na punt 2 respectievelijk 4.1, 3.2, 3.1 en dan verder conform de agenda.</i>	
2.	Spreekrecht De heer <u>Brongers</u> spreekt in namens roeivereniging Asopos de Vliet. De insprektekst is bij de stukken gevoegd. Mevrouw <u>Corbey</u> vraagt wat de reden is dat er op de nieuwe dijk geen fietspad komt en wie daarover de beslissing neemt. De heer <u>Mooren</u> vraagt om een reactie van D&H. Wie beslist over het voetbalveld? Welke rol heeft de gemeente hierin gespeeld? De heer <u>Stuurman</u> vraagt aan de spreker of in het overleg is meegedeeld welke afwegingen zijn gemaakt. Hij vraagt het college welke afweging is gemaakt nadat is vastgesteld dat in het participatietraject een fout is gemaakt. Kan het ontwerp nog worden gewijzigd? Welke aspecten zijn in de overwegingen betrokken? Mevrouw <u>Boomsma</u> hoort dat inmiddels goed overleg met Rijnland plaatsvindt over aanpassing van het ontwerp. Wat is daarin de stand van zaken? Wat zijn de (financiële) consequenties voor Asopos als er geen fietspad komt? Mevrouw <u>Dewkalie</u> vraagt aan de spreker en aan het college waarom er niet kan worden teruggegaan naar de tekentafel. Wat zijn bij de uitvoering van het huidige plan de consequenties voor de veiligheid? Neemt het aantal ongelukken toe? Bij andere verenigingen liggen die cijfers hoger. De heer <u>Van Dunné</u> vraagt het college of een traject zonder participatie als voldoende kan worden aangemerkt. Mevrouw <u>Willemsse</u> vraagt wat in het gesprek tussen de wethouder van de gemeente en de hoogheemraad is besproken. Wat zijn op dit moment de mogelijkheden om dit tot een goed einde te brengen? Wat zijn de kosten? Wat zijn de aspecten van veiligheid, van de dijk en van de roeiers? De heer <u>Revet</u> heeft de indruk dat het al dan niet aanleggen van een weg de verantwoordelijkheid van de gemeente is. Rijnland maakt de aanleg mogelijk, mits de weg wordt betaald. Is dat juist? De heer <u>Brongers</u> licht toe dat het hoogheemraadschap verantwoordelijk is voor de keus in de dijk - sommige dijken zijn wel geschikt voor een fietspad, andere niet - en het onderhoud daarvan. De voorschriften bepalen of en welk fietspad kan worden aangelegd door de gemeente. Er zijn drie roeiverenigingen in Leiden. Als de voorzieningen verslechteren, zullen potentiële leden eerder voor een andere vereniging kiezen. Dat heeft financiële gevolgen. Het gevolg voor de veiligheid is dat er minder frequent kan worden geroeid en dat roeiers meer ervaring moeten hebben. Op een gegeven moment is het hoogheemraadschap op de hoogte gesteld van het belang van Asopos. Asopos zelf werd toevallig geïnformeerd doordat een potentiële aannemer de dijk kwam inspecteren, een roeier zag en contact opnam. De publicatie in de lokale krant is gedaan om de omwonenden op een laat moment te informeren over wat er plaats zou gaan vinden. Op het moment dat het belang van Asopos bekend werd, was er nog geen aannemer geselecteerd. Dat is twee weken later gebeurd en die aannemer heeft de opdracht het nu voorliggende ontwerp uit te voeren.	

VERSLAG	ACTIE
Over het voetbalveld vindt, veronderstelt hij, overleg plaats tussen gemeente en hoogheemraadschap. Hij heeft de wethouder geattendeerd op het belang van Asopos en heeft eerder ingesproken bij de gemeenteraad. De gehele raad heeft uitgesproken dat er een nieuw ontwerp moet komen waarin het belang van Asopos wordt meegenomen. Afgelopen woensdag heeft een gesprek tussen gemeente en Rijnland plaatsgevonden. Hem is meegedeeld dat de keus voor een type dijk waarop een fietspad kan worden aangelegd tot meerkosten leidt. Dat is een lastig argument, omdat de keus voor de dijk is gemaakt op een moment waarop niet alle belangen bekend waren. De heer <u>Knapp</u> bevestigt dat hij, samen met ambtelijke delegaties van beide kanten, vorige week heeft gesproken met de wethouder van de gemeente Leiderdorp. Rijnland is verantwoordelijk voor de waterveiligheid en daaruit volgt welke maatregelen in dijk-versterking noodzakelijk zijn. Andere belangen kunnen daar, proportioneel, in worden meegenomen. Of er wegen op dijken komen is aan de gemeente, en die betaalt de kosten daarvan. Om een fietspad terug te brengen moet de kruin worden verbreed en daar is meer grond voor nodig. De gemeente heeft in een vroeg stadium gemeld daar niet voor te kiezen en het fietspad te willen verplaatsen naar een breder, toegankelijker opgezette route, van het water af. De gemeente is verantwoordelijk voor het tot stand komen van deze keus. In het gezamenlijk overleg tussen gemeente en hoogheemraadschap is nagegaan wat er mis is gegaan in het participatietraject. Er is vastgesteld dat dat ten aanzien van Asopos niet goed is verlopen. Ook is nagegaan of andere partijen zijn gemist, maar dat is niet gebleken. Volgende week spreekt een vertegenwoordiging van Asopos met Rijnland en de gemeente over de kwestie, om de gevolgen van het verleggen van het fietspad exact na te gaan. Ook zal worden nagegaan wat er nog mogelijk is, waarbij Rijnland erop zal wijzen dat de gemeente de kosten van wijzigingen moet dragen. De eerste verantwoordelijkheid voor een goed participatietraject ligt bij de gemeente. Rijnland draagt wel een deel van de verantwoordelijkheid en daarom willen gemeente en Rijnland snel met de vereniging in gesprek gaan. Mevrouw <u>Willemse</u> vraagt meer uitleg over de keus om toch, na het bekend worden van dit belang, de uitvoering van het werk te gunnen aan een aannemer. Waarom is dat gedaan? Heeft de gemeente in de gesprekken op 23 november en 1 december bijvoorbeeld strikt vastgehouden aan verplaatsing van het fietspad? De heer <u>Van Dunné</u> is positief over de algemene ontwikkeling dat Rijnland meer naar ingelanden luistert. In dit geval is dat niet goed gegaan. Wat zijn de kosten van een verandering van het plan? Gaat het om duizenden euro's, om miljoenen? Mevrouw <u>Dewkalie</u> sluit zich aan bij de zojuist gestelde vragen. Dat de vereniging in de participatie is gemist stelt haar teleur, zowel wat betreft Rijnland als Leiderdorp. De vereniging heeft veel leden, dus hebben velen hier belang bij. Zij wordt graag op de hoogte gehouden van het vervolg. Mevrouw <u>Boomsma</u> hoort dat de raad van Leiderdorp heeft verzocht het ontwerp aan te passen. Voor inwoners is het niet relevant hoe de verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheden ligt. Zij behoren goed samen te werken, conform de gedachte achter de nieuwe Omgevingswet. Het is bijzonder dat een portefeuillehouder die goed bekend is in de Leidense studentenwereld een vereniging van deze statuur in het participatietraject over het hoofd ziet. Wat zijn de (financiële) consequenties voor deze vereniging als het fietspad op de dijk niet terugkomt? Kunnen Rijnland en/of de gemeente juridisch worden aangesproken bij inkomstenderving? Zij is van mening dat die mogelijkheid in de overwegingen moet worden betrokken. De heer <u>Revet</u> heeft begrepen dat het de wens van de gemeente was om het fietspad te verplaatsen. Is dat juist? Als de gemeente van opvatting verandert, is aanpassing dan nog mogelijk? Is het een optie	

VERSLAG	ACTIE
om voor een smal fietspad te kiezen? De heer <u>Klok</u> vraagt welke andere opties er op dit moment nog zijn. De start van het werk is in februari gepland. De heer <u>Mooren</u> hoort graag wat de consequenties zijn als de aannemer te horen krijgt dat het werk niet doorgaat. Wat zijn dan de kosten voor Rijnland? De heer <u>Knapp</u> is het ermee eens dat inwoners erop moeten kunnen vertrouwen dat overheden goed samenwerken. Bij participatie geldt wel de disclaimer dat inspreken er niet automatisch toe leidt dat de overheid gehoor geeft aan wat men wil: zij weegt de belangen proportioneel af. Toch is hij van mening dat Rijnland moet kunnen vertrouwen op de ruimtelijke wensen die de gemeente naar voren brengt die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Het is flauw om te veronderstellen dat hij, omdat hij nog studeert, attent zou zijn op elke studenten-stakeholder. Vanuit de gedachte van 'één overheid' heeft hij overlegd met de wethouder en is afgesproken dat gemeente en Rijnland gezamenlijk met de studentenvereniging spreken. Rijnland is verantwoordelijk voor het veiligheidsbelang. Omdat de dijk moet worden versterkt, moet het vergunningstraject worden voortgezet. Als er nog iets aan het ontwerp wordt veranderd, zijn de kosten voor de gemeente. Hij is bereid om met de organisatie van Rijnland na te gaan welke creatieve oplossingen er mogelijk zijn. Hij doet de toezegging dat de commissie over de uitkomst wordt geïnformeerd. Een dijk waarop een fietspad kan worden aangelegd is breder dan de dijk waar nu voor is gekozen. Hij kan geen bedragen noemen, maar de financiële gevolgen van een wijziging zijn groot. Omdat die voortkomt uit een wens van de gemeente zal zij die kosten moeten dragen. De heer <u>Mooren</u> verwacht dat er een omvangrijke boeteclausule is opgenomen in het contract met de aannemer als die niet op tijd kan starten of als Rijnland de opdracht terugneemt. Dat is daarom geen optie. Hij hoort de portefeuillehouder daar niet over spreken. De heer <u>Knapp</u> heeft benoemd dat een ontwerpwijziging niet ideaal is. Zijn inschatting is dat dat echter niet onmogelijk is. Hij gaat in op de vraag van mevrouw Willemse: omdat de dijk moet worden versterkt, moet het vergunningstraject worden voortgezet. Als de gemeente de financiële consequenties niet aanvaardt, kan er niets worden gewijzigd. Participatie is belangrijk, maar het is de vraag of dit belang tot een dergelijke grote wijziging zal leiden. Het college schat in dat dat niet het geval zal zijn. De voorzitter sluit de bespreking van het agendapunt af. De portefeuillehouder spreekt gemeente en vereniging volgende week en zal de commissie, zoals toegezegd, aansluitend informeren. Mevrouw <u>Willemse</u> vraagt de inspreker of in de gesprekken die in november en december zijn gevoerd door de gemeente strikt is vastgehouden aan verplaatsing van het fietspad. De heer <u>Bongers</u> stelt dat de beantwoording van de vraag alles te maken heeft met de informatiepositie van de gemeente. De gemeente meldde dat tijdens het formuleren van de opvatting dat het fietspad moest worden verplaatst het belang van Asopos nog niet was onderkend. De gemeenteraad heeft later uitgesproken het niet eens te zijn met het huidige ontwerp. De wethouder heeft meegedeeld om binnen wat mogelijk is met de vereniging te willen meedenken.	toezegging
4. SCHRIFTELIJKE MEDEDELINGEN	
4.1. Onderzoeksrapport denktank WOW De heer <u>Van der Plas</u> beschrijft de werkwijze van de denktank en bedankt DB en organisatie voor hun inzet.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Stuurman</u> heeft vragen over de positionering. Hij leest dat de VV wordt gevraagd een besluit te nemen, gelezen hebbende het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden. Het is echter een rapport van de Denktank aan de VV. Hij mist dan de visie van het college op de uitgebrachte aanbevelingen. Hoe gaat het daarmee aan de slag? De heer <u>Klok</u> sluit zich aan bij de vraag van de vorige spreker. Mevrouw <u>Dewkalie</u> sluit zich ook aan bij de vraag van de eerste spreker: neemt het college alle aanbevelingen over en hoe gaat het daarmee verder? Zit er geen tegenstelling in 1a – Rijnland doet het goed op het gebied van assetmanagement – en 2a – de organisatie tijd en ruimte geven voor het optimaliseren en professionaliseren? De heer <u>Van Dunné</u> was lid van de commissie en waardeert vooral het proces. Soms verliep dat moeizaam omdat het zoeken was naar wat precies de vraag was en omdat er nogal wat eigenwijze leden zitting in de commissie hadden. Het is een prestatie dat de voorzitter erin is geslaagd dit product tot stand te brengen. Mevrouw <u>Corbey</u> beschrijft dat werd verondersteld dat het misschien mogelijk was om, door kritisch naar de waterketen te kijken, een andere, betere of zuinigere aanpak te vinden. Daar is de commissie niet in geslaagd. Wat zij vooral heeft geleerd, is hoe moeilijk het is om als VV grip op de materie te krijgen. Het was nuttig en leerzaam om de ambtelijke organisatie te horen. De voorzitter heeft veel inzet gepleegd om dit resultaat te verkrijgen. Zij is van mening dat het nuttig is om in een volgende bestuursvergadering te bespreken aan welke leerpunten prioriteit moeten worden gegeven. De heer <u>Van der Plas</u> licht toe dat punt 1a zo moet worden opgevat dat de denktank, nadat een externe deskundige daar onderzoek naar had gedaan, positief werd verrast door het niveau van het assetmanagement in Rijnland. Dat betekent echter niet dat het werk af is. De heer <u>Knapp</u> bevestigt dit; dat is ook een compliment aan de organisatie. In paragraaf 4.5 staat een aantal lijnen beschreven waarlangs het college en het directieteam het assetmanagement verder wil brengen. Dat gaat onder andere over inzet van capaciteit. Er is een health indicator ontwikkeld die nog fijnmaziger inzicht biedt in de staat van de assets. De VV komt aan zet bij een volgende onderhandelingstafel over de overgang van correctief naar preventief beheer. De heer <u>Stuurman</u> wees erop dat in het besluit staat "gelezen hebbende het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden", terwijl het een memo is van de denktank. Hij vraagt dit te corrigeren. De heer <u>Knapp</u> is het met de heer Stuurman eens. <i>De voorzitter stelt vast dat de formulering van het besluit dienovereenkomstig wordt aangepast. De commissie adviseert het rapport als hamerpunt te agenderen in de VV.</i>	
3. VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S	
3.2. Rijnland circulair De heer <u>Van Dunné</u> ziet het stuk als een mooie aanzet voor het hoogheemraadschap van de toekomst en, concreet, als document voor de komende coalitieonderhandelingen. Omdat grondstoffen uitgeput raken, wordt hergebruik steeds belangrijker. De heer <u>Van Oeveren</u> sluit zich aan bij de complimenten over wat er tot dusver op dit onderwerp is gedaan. Zijn fractie mist een afwegingskader om te bepalen wat wel en niet wordt ingezet. Zijn fractie geeft er de voorkeur aan dat 'kennisnemen van' het enige besluit is dat de VV neemt. Het gaat zijn fractie te ver om de nieuwe VV zaken voor te schrijven.	

VERSLAG	ACTIE
Mevrouw <u>Corbey</u> is van mening dat er weinig reden was om de behandeling van agendapunten om te draaien. De inhoud van dit punt geeft weinig richting aan de behandeling van punt 3.1. Ondanks het beperkte budget is er veel werk verzet. Zij acht het enigszins pedant dat in het stuk staat dat dit college het beleid voorbereidt en het volgende dat uitvoert. Zij is namelijk van mening dat met dit stuk niet echt beleid is gemaakt omdat er geen prioriteiten zijn benoemd. Bij het bepalen van beleid dient de allereerste vraag te zijn of preventie mogelijk is: kan worden voorkomen dat vervuilende stoffen in het milieu komen? Heeft Rijnland al die nieuwe spullen echt nodig? Zo kunnen een afwegingskader en beleid worden opgesteld. Haar indruk is dat in de acht kaders hapsnap te werk is gegaan. Fosfaat moet blijkbaar passen in het kader van HVC: dat is eenzijdig. Terugwinnen van cellulose zou alleen in HWP mogelijk zijn: dat zegt niets over de afwegingen die op dat punt zijn gemaakt. Mogelijk is preventie een veel beter beleidsuitgangspunt. Zij verzoekt voor de volgende vergadering van de VV een afwegingskader op te stellen als handvat voor de komende VV. De cases kunnen als nuttige informatie aan de komende VV worden aangeboden. Mevrouw <u>Stoop</u> is van mening dat het stuk wel een goede basis vormt om in de coalitieonderhandeling in te brengen. Wel verdient een aantal punten verdere uitwerking. Ter illustratie noemt zij fosfaat, waarvoor slechts twee technieken van terugwinning worden beschreven. Het is duidelijk dat fosfaat de komende decennia een uitermate belangrijke terug te winnen grondstof is en dat is reden om te kiezen voor de efficiëntste terugwinning uit zuiveringsslib. De landbouw kijkt daar reikhalzend naar uit. De business case en value case zullen positief worden door de komende prijsstijgingen. De heer <u>Revet</u> weet dat circulariteit een beoordelingscriterium is bij aanbestedingen die Rijnland uitschrijft. Kan dat tot gevolg hebben dat een duurdere offerte wordt gegund? Wat is daarin de verhouding? Mevrouw <u>Boomsma</u> is verbaasd over de inbreng van sommige fracties. In dit traject heeft de VV intensief gesproken over definitie, doelstelling en aanpak en er zijn meerdere keren besluiten genomen. Er is afgesproken welke 15 onderzoeken met het beschikbare budget in een innovatiefase worden verkend. Er is een succesvolle markt georganiseerd over de mogelijkheden die er zijn. In de transitie wordt toegewerkt naar een circulair waterschap. De juiste insteek is dan niet dat een en ander ter informatie aan de komende VV wordt aangeboden en die dan maar moet zien wat die ermee gaat doen. Na de huidige innovatiefase dient te worden bepaald welke maatregelen zich lenen voor opschaling, hoe die kunnen worden geïmplementeerd in de kernprocessen en welk budget daarvoor nodig is. Zij kan zich volledig vinden in alle voorgestelde besluiten. Het nemen van alleen besluit 1 is contrair aan de tot dusver gevolgde lijn en de genomen besluiten. Mevrouw <u>Corbey</u> is het op dat punt met de PvdD eens. De kern van haar betoog is dat met deze nota niet of nauwelijks is voldaan aan de wens van de VV om preventie centraal te stellen. Zij heeft waardering uitgesproken voor het werk dat met het beperkte budget is verzet. Mevrouw <u>Boomsma</u> zegt dat preventie de eerste stap is op de R-ladder van circulair werken. Rijnland zal de volledige ladder moeten toepassen om circulair te worden. Het helpt als wordt weergegeven welke innovatie zich op welke trede bevindt. Mevrouw <u>Dewkalie</u> bevestigt dat de VV, in allerlei bijeenkomsten, is meegenomen in dit traject, dat noodzakelijk is voor Rijnland en de omgeving. Zij bedankt de portefeuillehouder voor haar inzet. De value cases vormden een eerste vingeroefening voor de VV en dat instrument dient in het vervolg te worden verfijnd. Er zijn acht trajecten aangewezen; mogelijk komen er door innovatie nog bij. Haar fractie stemt in met alle besluiten. Mevrouw <u>Fierens</u> is verbaasd over opmerkingen over een ontbrekend afwegingskader, te weinig	

VERSLAG	ACTIE
aandacht voor preventie en het beleid. Er is tweemaal een volledig BOB-proces gelopen, er is een stofstromenstudie gedaan, er is een nulmeting uitgevoerd en er is een beleidsnota opgesteld waarin alle door Rijnland zelf gestelde doelen en de R-ladder zijn meegenomen. Na discussie is uitgesproken dat een precieze definiëring van de doelen onhaalbaar is en heeft de VV unaniem gevraagd om uitwerking in hapklare brokken, die werden geselecteerd op grootste impact op de doelen. Aansluitend zijn 15 voorstellen gedaan die door de VV in tweeën zijn gedeeld, gezien de impact op de CO₂-uitstoot. De eerste 8 liggen nu voor. Preventie is een groot aandachtsveld in de door de VV vastgestelde beleidsnota en maakt onderdeel uit van de diverse voorstellen, zoals circulair bouwen en emissieloos aanbesteden. Er zijn zeker nog afzonderlijke preventiepunten. Vanaf 1 januari is circulair aanbesteden verplicht. Rijnland is goed op weg en heeft een prijs van Bouwend Nederland gewonnen. Toepassen van de value case is inderdaad een eerste vingeroefening. Value case en brede welvaart dienen nog te worden samengebracht. Het college heeft gekozen voor deze besluiten om een warme overdracht naar de komende VV tot stand te brengen. De besluitvorming beperken tot alleen besluit 1 leidt tot een koude overdracht en is niet in lijn met eerdere besluiten van de VV. Mevr. Fierens wil deze onderzoeken, die door collega's worden gewaardeerd, niet vrijblijvend overdragen. Het volgende bestuur bepaalt wel de wijze van implementatie en de middelen die daarvoor worden vrijgemaakt. De heer <u>Van Oeveren</u> kan zich volledig vinden in de procesbeschrijving. Waar zijn fractie echter tegen aanloopt, is dat de komende VV bij het overnemen van alle acht punten mogelijk wordt opgezadeld met een blanco cheque. Wat kost het uitvoeren van deze acht punten? Mevrouw <u>Willemse</u> heeft de eerste ronde overgeslagen omdat haar fractie het stuk waardeert en instemt met de voorgestelde besluitvorming, die volledig aansluit op het proces tot dusver. Mevrouw <u>Corbey</u> twijfelt of BOB-trajecten altijd creatief zijn en of de besluitvorming op die avonden helder is. Zij zegt niet dat alles wat voorligt verkeerd is; wel dat er veel te weinig aandacht voor preventie is. Er moet veel meer inzet worden gepleegd op het voorkomen dat medicijnresten in het water terechtkomen. Er moet meer worden gewerkt met value cases, waarbij niet alleen wordt gekeken naar de kosten maar ook naar wat het oplevert. Er is een beleidskader nodig om te beslissen of een negatieve value case wordt doorgezet of dat er wordt gewacht tot die positief uitvalt. Zij mist dat. Er worden slechts twee methoden van fosfaatterugwinning behandeld. Er zijn belangrijke alternatieven. Zij zou het betreuren als de komende VV met dit beperkte scala aan keuzes en alternatieven wordt opgezadeld. Wat haar betreft is dit een goed startpunt maar dient op zijn minst de fosfaatcasus verder te worden uitgewerkt. De heer <u>Revet</u> bedoelde te vragen of emissieloos bouwen een randvoorwaarde is. Dat zou namelijk betekenen dat veel aannemers worden uitgesloten. Is het mogelijk om de kostprijs in de overweging te betrekken? Mevrouw <u>Fierens</u> hoorde de fractiegenoot van de heer Van Oeveren in de vorige vergadering zeggen dat is gestart met de verbouwing van Nederland en dat dat een heel andere dynamiek oplevert. De doelstellingen zijn 50% CO₂-neutraal in 2030, klimaatneutraal in 2050 en energieneutraal in 2030. De manier van werken moet daarom veranderen. Zij is het ermee eens dat preventie altijd de eerste optie is. Dat kan beter en scherper. Is sprake van een blanco cheque? De VV geeft de opbrengst door van een debat dat een aantal jaren is gevoerd en dat is vertaald in acht concrete projecten. In 2023 worden er nog zeven uitgevoerd. De heer <u>Van Oeveren</u> zegt dat daar het ongemak van zijn fractie zit. Deze acht cases zijn niet beoordeeld als value case en hij kan niet bepalen wat de kosten ervan zijn. Hoe kan dat concreet worden gemaakt voor de opvolgers? Dat het moet, dat onderkent zijn fractie.	

VERSLAG	ACTIE
Mevrouw <u>Fierens</u> bevestigt dat niet in alle gevallen naar de euro's is gekeken. Soms is daar nog geen zicht op, bij geen enkel waterschap. Zij noemt methaan als voorbeeld. De afspraak is dat een en ander moet worden uitgewerkt en verder moet worden bepaald door het volgende bestuur. Dat kan prioriteren en rubriceren binnen de 15 projecten en bepalen hoeveel middelen beschikbaar worden gesteld. Daarom is het geen blanco cheque. Het is een proces van verandering en transitie naar een circulaire maatschappij. De heer <u>Van Dunné</u> vraagt of het een goede samenvatting is dat een achttal onderwerpen wordt aangeboden aan het komende bestuur met het verzoek die te operationaliseren aan de hand van specifieke projecten. Op de ene locatie is er wel een positieve value case voor een medicijnrestenverwijderaar, op de andere niet. Mevrouw <u>Fierens</u> bevestigt dat operationaliseren de opdracht is van de volgende VV: prioriteren, realiseren, implementeren, plannen, kosten bepalen. Persoonlijk had zij een en ander graag zo ver willen brengen dat een volgend college daar geen nee meer tegen had kunnen zeggen. Rijnland moet nu circulair uit gaan vragen. Verplicht circulair werken gaat in per 2030. Rijnland werkt met andere partijen samen in de slibvergisting, binnen HVC. Met de GR slib en andere overlegorganen wordt gezamenlijke fosfaatterugwinning uitgewerkt. Dat proces is vergesloopt maar nog niet gereed. Sulfiet kan op locatie, is laagwaardiger maar kent geen lock-in effect. Daar zou eerst voor kunnen worden gekozen, om later over te gaan op een vliegassbehandeling. Fosfaat is de waardevolste terug te winnen stof. <i>De commissie adviseert het onderwerp te agenderen als besprekingspunt voor de VV.</i>	
3.1. Scopebeslissingen HWP De heer <u>Knapp</u> beschrijft dat in de tweede tranche beslissingen voorliggen over cellulose en biogasverwerking. De informerende VV van vorige week stond in het teken van deze onderwerpen. Het college heeft een duidelijke voorkeur voor de keus in de biogasverwerking. De keus in medicijnresten wordt opnieuw voorgelegd omdat het college de toezegging heeft gedaan om na te gaan of het mogelijk is dat mee te koppelen in een ander financieel geheel: het antwoord is nee. De keus in de verwerking van cellulose legt het college bewust open voor, wat betekent dat het debat daarover vooral tussen de fracties zal moeten plaatsvinden. Mevrouw <u>Willemse</u> wijst erop dat de voorwaarde voor een goed debat is dat voldoende informatie beschikbaar is. De beantwoording van diverse gestelde technische vragen is behoorlijk algemeen, waardoor het lastig is goede afwegingen te maken: wat is de value case, wat is de business case, wat zijn de consequenties en veranderen die in de loop van de tijd? Afdoende, juiste en inzichtelijke informatie is niet beschikbaar. De heer <u>Van Oeveren</u> vraagt wat de fractie A&B nodig heeft om wel tot een afgewogen oordeel te kunnen komen. Mevrouw <u>Willemse</u> zou berekeningen van value case en business case over meerdere jaren willen ontvangen. Er zijn zes waterschappen mee bezig: drie daarvan hebben succes, de andere drie hebben storingen en problemen. Zijn dat kinderziekten, of is dat structureel? Hoe zien zij de value case en business case? De heer <u>Van Oeveren</u> deelt mee dat zijn fractie zich aansluit bij de voorstellen van het college. Wat betreft cellulose kijkt zijn fractie naar de kosten. Aan HWP wordt veel geld uitgegeven en de business case is en blijft voorlopig negatief. Daarom kiest zijn fractie voor de optie om op dit moment geen cellulose teruggewinning toe te passen. Mevrouw <u>Dewkalie</u> ziet dat de VVD alleen kijkt naar de business case. Betekent dat dat die fractie	

dat in alle voorkomende gevallen zal doen? De heer <u>Van Oeveren</u> meldde al dat HWP op dit moment het grootste financiële project van Rijnland is. Zijn fractie betreft de waarde van value cases in de overwegingen, maar acht die in dit geval onvoldoende waardeerbaar. Gelet op de omvang van het traject kiest zijn fractie voor de business case. Mevrouw <u>Dewkalie</u> vraagt wat de VVD nodig heeft om de value case beter in de beoordeling te kunnen betrekken. De heer <u>Van Oeveren</u> weet niet of het, gelet op de huidige status van cellulose-as, mogelijk is weloverwogen te oordelen over de value case voor de HWP. De heer <u>Van Dunné</u> was blij verrast door de titel van de presentatie "HWP – zuivering van de toekomst". De beoordeling vindt echter plaats op grond van de huidige technologie, dus heel veel toekomst zit er niet in. Zijn fractie stemt in met de besluitpunten 2 en 3, hoewel er later nog een keer zal moeten worden gesproken over de medicijnrestenverwijderaar. Het is jammer dat de value case en business case van cellulose negatief zijn. Naar aanleiding van de vragen bedacht hij dat de value case is gebaseerd op de getallen van 2022, toen de gasprijs enorm hoog was en verbranding om gas te besparen daarom interessant was, en de CO₂-beprijzing laag – die zal alleen maar omhooggaan. Wat is de uitkomst als HWP wordt beoordeeld op een inschatting van 2025? Hij roept het college op om voor de VV een positief, negatief en neutraal scenario te ontwikkelen aan de hand van als redelijk aan te merken basisgetallen. Kortom: gebruik getallen van de toekomst om de zuivering van de toekomst te beoordelen. Mevrouw <u>Dewkalie</u> deelt mee dat haar fractie akkoord gaat met de voorstellen voor biogas- en medicijnrestenverwerking. Terugwinnen van grondstoffen ziet haar fractie als hoogwaardig. Mevrouw <u>Corbey</u> is van mening dat cellulose geen hoogwaardige grondstof is. Mevrouw <u>Dewkalie</u> wijst erop dat 80% van het effluent bestaat uit cellulose en daarin dus een grote slag kan worden gemaakt. De afvalstatus zal verdwijnen en dan kan cellulose voor hoogwaardige materialen worden gebruikt. Zes waterschappen zijn hier al mee bezig. Zij zou meer over hun ervaringen willen weten, van hun business en value case en van de argumenten die hen ertoe hebben geleid om hieraan te beginnen. Zij vraagt om een nadere toelichting op de afvalstatus. Is dat over anderhalf jaar, of over twee jaar? Als het gaat om de zuivering van de toekomst kan Rijnland dat wel aan. Zij is van mening dat Rijnland, als onderdeel van de value case, een taak heeft in het bevorderen van de afzetmarkt. Uit de beantwoording van de vragen komt haars inziens naar voren dat de value case positiever is dan die werd gepresenteerd. Mevrouw <u>Boomsma</u> kiest ervoor dat Rijnland integraal en strategisch werkt. In het verleden, toen veel assets in slechte staat waren, is gesproken over uitbesteding aan de markt. De VV heeft toen uitgesproken dat Rijnland zelf verantwoordelijk dient te blijven voor de zuivering en een stap wil zetten in het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater. In het rapport van WOW staat dat het assetmanagement goed is. Een van de bedrijfswaarden is duurzaamheid en dat aspect dient dus in afwegingen te worden betrokken. Los van wat de acht pilots hebben opgeleverd is een doelstelling geformuleerd en is een transitie ingezet naar circulair waterschap. Geplaatst tegen dat brede strategische kader bevreemdt het haar enigszins dat nu een voorstel voorligt met een keus tussen wel en niet terugwinnen van cellulose. Zij onderkent dat er argumenten zijn om dat niet te doen, maar er is onderkend dat circulariteit een grote opgave is en de VV heeft daar ja tegen gezegd. Zij zou het betreuren als zou worden gekozen voor het niet terugwinnen omdat cellulose nu nog een afvalstatus heeft en de CO₂-prijs nog niet hoog genoeg is. Ook Rijnland beschikt over strategen die inzicht hebben in de richting waarin de maatschappij zich ontwikkelt. Haar fractie is voor terugwinning. Zij betreurt dat de medicijnrestenverwijdering er niet in zit. Haar fractie steunt het voorstel van het college over biogas.	
--	--

De heer <u>Revet</u> deelt mee dat zijn fractie voor terugwinning is, onder afweging van de kosten. In het stuk staat, onder Inhoudelijke uitwerking projectteam, dat het niet mogelijk is beide opties tegelijk uit te werken. Hoe moet hij dat opvatten? Neemt de VV half beeldvormend een beslissing? De heer <u>Klok</u> betreurt dat besluitpunt 3 zo gelopen is. Hij gaat ervan uit dat dit, als de zuivering in bedrijf is, zo spoedig mogelijk wordt geïmplementeerd. Zijn fractie kan zich vinden in besluitpunt 2. Zijn fractie heeft geworsteld met besluitpunt 1. Op grond van rentmeesterschap zou zij kiezen voor terugwinnen. Het financiële aspect valt daar echter ook onder. Mevrouw <u>Willemse</u> is van mening dat in het grote geheel de kosten voor het terugwinnen van cellulose relatief laag zijn, ook omdat een dergelijke installatie lang meegaat. Een medicijnrestenverwijderaar is vele malen duurder. De value case is nu negatief, maar dat kan over drie jaar anders liggen. Een ander voordeel is dat een grote ballast die naar de zuivering toestroomt vroegtijdig uit het proces wordt gehaald. Op de innovatiemarkt heeft men laten zien wat er met cellulose allemaal kan. De heer <u>Klok</u> herkent dat ook in zijn fractie het probleem werd ervaren dat de informatie naar de toekomst niet beschikbaar is. Hij sluit zich aan bij de vraag om voor de komende VV meer informatie te verstrekken. Is dit het go/no-go moment? Kan de VV het principebesluit nemen om cellulose terug te winnen en daarvan afzien als blijkt dat het erg duur wordt? De heer <u>Stuurman</u> ziet dat de ruimte en financiën voor een medicijnrestenverwijderaar in stand blijven en hoopt op betere tijden. Er zijn veel mitsen en maren rond terugwinning van cellulose. Rijnland wil een zuivering van de toekomst neerzetten en zijn fractie gaat voor een complete, toekomstbestendige installatie. Hij is ervan overtuigd dat de business cases in de nabije toekomst sterk zullen veranderen. Mevrouw <u>Stoop</u> ziet dat cellulose als laatste discussiepunt overblijft. Zij wijst erop dat het punt preventie niet in beeld is gebracht. Cellulose wordt als een gegeven beschouwd, maar dat hoeft niet. Zij is van mening dat voor business case en value case erg conservatieve uitgangspunten zijn gekozen. Die zullen wijzigen als de stof niet meer onder afval valt en CO₂-beprijzing wordt ingevoerd. Dat fijnzeven bomen spaart wordt wel als argument genoemd, maar niet dat dat ook tot minder verstoppingen en verstoringen leidt in de achterliggende procesonderdelen. Dat heeft een financiële component, en die is niet meegenomen. Bovendien wordt de slibstroom kleiner, en dat kan een doorslaggevende factor zijn in het besparen op investeringen. Al lezende was haar conclusie dat er geen onvoordelige trade offs zijn. Zij acht de berekeningen niet toekomstbestendig en is voorstander van fijnzeven. Zij is tevreden met de ruimtereservering en de aanleg van energievoorzieningen waardoor een medicijnrestenverwijderaar mogelijk blijft. De mooiste opmerking vorige week was de vraag of Rijnland het nog wel aan het publiek kan verkopen dat die er níet komt. De heer <u>Mooren</u> zegt dat de VV keuzes moet durven maken omdat de kosten sterk oplopen. Zijn fractie is van mening dat de prioriteit moet worden gelegd bij een medicijnrestenverwijderaar en cellulose in de wachtkamer moet worden gezet. Mevrouw <u>Corbey</u> is van mening dat de eerste vraag moet zijn of het gebruik van cellulose kan worden voorkomen. Het aantal toepassingen van teruggewonnen cellulose is gering. Hoogwaardig gebruik is uitgesloten: de bacteriële verontreiniging kan worden verwijderd, maar er blijven medicijnresten in zitten. De afvalstatus zal niet verdwijnen. Heel Azië reinigt zich met water. Voor wc-papier worden berken in Rusland gekapt. De in die bomen opgeslagen CO₂ is bijna niet terug te halen. De kosten van reinigen met water zijn niet heel hoog. Een douchekop in de wc installeren is uiteindelijk goedkoper dan wc-papier gebruiken. Mevrouw <u>Dewkalie</u> vraagt hoeveel liter water een persoon per jaar gebruikt om zich daarmee te	
--	--

reinigen. Mevrouw <u>Corbey</u> wijst erop dat het 49 liter water kost om een wc-rol te maken. Zij brengt in herinnering dat 70 jaar geleden bijna niemand een douche in huis had en dat tien jaar later in bijna alle huizen een douche was geïnstalleerd. Zo snel kan het gaan. Deze keus is goedkoper voor de consument, beter voor de natuur omdat er geen chemisch wc-papier wordt gebruikt en omdat miljoenen bomen worden gespaard. Cellulose teruggewinning haalt slechts een deel terug. Dat is het echte verhaal over preventie en dat dient te worden verteld. Zomaar meegaan in het verhaal over recyclen van wc-papier levert een product op dat weinigen interesseert. Mevrouw <u>Boomsma</u> bestrijdt dat er weinig mogelijk is met gerecyclede cellulose. Op de innovatiemarkt werden veel mogelijkheden getoond. Mevrouw <u>Corbey</u> herhaalt dat het veel effectiever is om geen bomen te gebruiken dan om te recyclen. HWP beschikt over een groengasinstallatie. Waarom zou Rijnland er dan voor kiezen om zelf een installatie neer te zetten? De heer <u>Knapp</u> erkent dat de vraag die aan de VV is voorgelegd lastig is te beantwoorden. De business cases en value cases zijn ingewikkeld en de onzekerheidsmarges zijn groot. De voorgelegde informatie wordt in twijfel getrokken en het college is gevraagd om toekomstverwachtingen uit te spreken. Tijdens de vergadering heeft hij nagekeken of in de business case en value case van een extreem hoge gasprijs is uitgegaan. Dat is niet het geval. Fracties spreken verschillende verwachtingen uit, over onder andere de afvalstatus en de CO₂-beprijzing. Het college kan daarin geen zekerheid aanreiken. Hij ziet niet hoe het de VV hierin in deze laatste vergaderingscyclus kan helpen en is van mening dat partijen hun eigen research moeten doen en de uitkomsten daarvan kunnen verwerken in de modellen om een daarop gebaseerd standpunt in te nemen. Technische vragen, bijvoorbeeld over de exacte gasprijs die in de berekeningen is gehanteerd, kan het college beantwoorden. Vragen over storingen die zich bij andere waterschappen voordoen kan hij op dit moment niet beantwoorden, maar dat kan desgewenst worden nagegaan. Het is aan de VV om te bepalen wat die onder "zuivering van de toekomst" wil verstaan. Wat betreft de "getallen van de toekomst" herhaalt hij dat het college die niet met zekerheid kan leveren. De heer <u>Van Dunné</u> vraagt of de portefeuillehouder het met hem eens is dat de getallen van het verleden in ieder geval geen goed uitgangspunt zijn. De heer <u>Knapp</u> is van mening dat een uitgangspunt moet worden gekozen. De gasprijs waarvan is uitgegaan zal niet exact juist zijn. Mevrouw <u>Willemse</u> is verbaasd dat op het moment dat het debat aan de VV wordt gelaten de VV wordt gevraagd de gegevens waar de beslissing op moet worden gebaseerd zelf uit te zoeken. Zij veronderstelt dat binnen Rijnland iedere dag wordt gewerkt met projecten op de lange termijn en er daarom specialisten in huis zijn die ten behoeve daarvan prognoses opstellen. Het spreekt vanzelf dat de VV erbij is gebaat als zij zich buigen over de voorliggende materie en scenario's aanleveren, eventueel, zoals de heer Van Dunné suggereerde, in de varianten negatief, neutraal en positief. Zij dringt erop aan hen te vragen om dat te doen. De schaal van dit project vereist de meest gedegen aanpak. Mevrouw <u>Stoop</u> heeft er moeite mee dat interrupties worden toegestaan. Het is gebruikelijk dat de portefeuillehouder zijn termijn ononderbroken kan uitspreken en er daarna ruimte is voor een tweede termijn. Op de inhoud ondersteunt zij het betoog van mevrouw Willemse. Alle partijen zelf laten rekenen leidt tot een Babylonische spraakverwarring. De organisatie moet gedegen berekeningen kunnen overleggen. De heer <u>Van Oeveren</u> vraagt of het zo is dat fracties twijfelen aan zowel negatieve als positieve	
---	--

berekeningen. Of twijfelen zij alleen aan berekeningen aan de positieve kant? In dat geval wordt de discussie erg ingewikkeld. Er zijn twee opties voorgeschoteld: als die beide met dezelfde cijfers zijn uitgevoerd, kan hij niet anders dan concluderen dat er collega's zijn die van mening zijn dat de positieve case minder gunstig is berekend dan de negatieve case. Als dat zo is, wordt de discussie erg ingewikkeld. Mevrouw <u>Boomsma</u> wijst erop dat de VV keuzes maakt voor assets die decennia dienstdoen en dat daarvoor, zo goed als dat kan, in de toekomst moet worden gekeken. Er ligt nu alleen een afweging voor op basis van cijfers van vorig jaar, positief en negatief. Dat is onvoldoende. De heer <u>Van Oeveren</u> vraagt of spreekster van mening is dat de negatieve case te positief is voorgesteld: wordt de keus om het niet te doen rooskleuriger voorgesteld dan de keus om het wel te doen? De <u>voorzitter</u> stelt vast dat deze vraag op dit moment niet kan worden beantwoord. De heer <u>Knapp</u> zegt dat het college bereid is informatie te verstrekken maar terughoudend is in het doen van prognoses. De value case is eerder berekend, en dan kan als argument worden aangevoerd dat de getallen verouderd zijn. De gegevens uit het onder het vorige agendapunt behandelde rapport zijn gebruikt om, met alle deskundigheid die is ingewonnen, de value case op te stellen. De business cases zijn, wat minder optimaal, in een bandbreedte gepresenteerd. De prijsontwikkeling van CO₂ kan in tien jaar alle kanten opgaan. De bouwkosten zijn gebaseerd op het huidige niveau, maar ook die zullen veranderen. Feitelijke vragen kunnen worden beantwoord, maar de recente geschiedenis leert dat prognoses hoogst onzeker zijn. Er kunnen scenario's worden voorgelegd, maar het is de vraag of een pessimistisch scenario werkelijk de ondergrens weergeeft en een optimistisch scenario de bovengrens. Dat blijkt in deze discussie al: de ene fractie veronderstelt dat de afvalstatus snel verdwijnt, de andere dat dat nooit zal gebeuren. Het is lastig om over alle parameters in twee weken tijd prognoses voor de toekomst uit te spreken. Inherent aan transitiedenken is dat het onzeker is hoe de daaraan verbonden voor- en nadelen zich zullen ontwikkelen. Het gaat ook om politieke keuzes en politiek leiderschap. Dat er een waarheid op tafel komt waarin iedereen zich kan vinden is een illusie. Mevrouw <u>Boomsma</u> merkt dat er behoefte is om dieper op dit punt in te gaan in het kader van de transitie. De verkiezingen zijn aanstaande en dat kan belemmerend werken. De VV zou kunnen besluiten om dit punt over de verkiezingen heen te tillen. De heer <u>Knapp</u> wijst erop dat op dit moment de ontwerpfase wordt voortgezet op basis van de aanname dat de VV besluit geen cellulose terug te winnen. Uitstel van het besluit betekent dat het hele project HWP vele maanden vertraging oploopt, met alle gevolgen van dien. Na de verkiezingen zal het immers nog enige tijd duren voor de volgende VV weer in bedrijf is. Uitstel is geen optie. ... De <u>voorzitter</u> denkt dat het debat in deze vergadering niet kan worden afgerond. Er moeten naast dit agendapunt nog meer punten worden behandeld. Mevrouw <u>Stoop</u> wijst erop dat de VV financiële zeggenschap heeft. Dit is het tweede punt dat de voorzitter voortijdig wil afbreken. Bijna iedere fractie heeft uitgesproken dat één berekening onvoldoende onderbouwing vormt omdat het in deze tijd een gegeven is dat de financiën alle kanten op kunnen gaan. In dat geval is het logisch dat het college de toezegging doet meer rekenvoorbeelden aan te bieden om de VV gevoel te geven van de mogelijke bandbreedte. Van het college wordt geen definitieve waarheid verwacht, want die kan niemand leveren. De heer <u>Knapp</u> is niet onwillig om, als dat de VV helpt, scenario's voor te leggen op basis van een aantal veronderstellingen, maar die zijn dan in hoge mate fictief. Als het debat iets toont, is het dat fracties sterk van mening verschillen over de ontwikkelingen die zich voor zullen doen. Voor de business case zijn al diverse scenario's aangeleverd. Wat betreft de value case: als de prijs van CO₂ verviervoudigt, wordt de milieuwinst ruim € 300.000 in plaats van € 84.000. Het college is bereid dergelijke berekeningen aan te leveren voor verschillende parameters, zonder enige uitspraak	toezegging
---	------------

te doen over het realiteitsgehalte. De VV zal een besluit moeten nemen op basis van de beschikbare kennis, hoe lastig dat bij dergelijke transitievragen ook is. De <u>voorzitter</u> stelt voor het onderwerp als bespreekpunt voor de VV te agenderen. Zijn indruk is dat de informatiebehoefte van fracties verschilt. Hij verzoekt vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk te stellen. Mevrouw <u>Willemse</u> sluit zich aan bij het verzoek van mevrouw Stoop. Zij gaat ervan uit dat de experts van Rijnland tot meer in staat zijn dan het maken van willekeurige berekeningen en heldere en gerichte prognoses kunnen opstellen voor het komende debat in de VV. Uiteraard weet iedereen dat een prognose nooit exact is. Mevrouw <u>Dewkalie</u> heeft als toezegging gehoord dat het college die prognose in kaart brengt zonder eigen waardeoordeel. Zij vraagt dat te bevestigen. De heer <u>Knapp</u> heeft de toezegging gedaan dat, als het de wens van de VV is om voorgerekend te krijgen wat de uitkomst is van hogere en lagere getallen, het college die berekeningen aan zal leveren, met als disclaimer dat het geen uitspraken doet over het realiteitsgehalte. Dat voorbehoud is ook van toepassing op pessimistische en optimistische scenario's. Deskundigheid is geen toverwoord voor het vermogen om in de toekomst te kijken. In antwoord op de vraag van de heer Revet deelt hij mee dat, omdat niet beide opties tegelijk kunnen worden uitgewerkt en het proces niet stil kan worden gelegd, ervoor is gekozen om verder te gaan met de variant zonder cellulose. De heer <u>Revet</u> leest dat anders een vertraging van twee tot drie maanden had moeten worden geaccepteerd. De heer <u>Knapp</u> bevestigt dat. Bij een keus tot uitstel van het besluit tot na de verkiezingen moet die tijd daar nog bij worden opgeteld. Dit is inderdaad het go/no-go moment. Hij gaat in op het aspect van de component minder storingen: in de value case is als uitgangspunt genomen dat met voorbezinken en fijnzeven dezelfde hoeveelheid stof in de beginfase wordt verwijderd. Dat is niet in de business case verwerkt: als, zoals is gesteld, sprake is van een voordeel, komt dat daarin inderdaad niet tot uiting. Hij heeft een opvatting over preventie door aan te sturen op het uitbannen van wc-papier. Er is echter ook afgesproken dat HWP niet de voedingsbodem dient te zijn om discussies over 'alles' op te starten. Deze discussie hoort, denkt hij, thuis onder het onderwerp circulariteit. De heer <u>De Wit</u> deelt mee dat Rijnland op dit moment een contract heeft met GTS voor de verwerking van biogas. Dat contract loopt af en mag aanbestedingsrechtelijk niet meer worden verlengd. Door de slibstrategie neemt de omvang zodanig toe dat de capaciteit van die installatie ook niet meer toereikend is. In combinatie met de afweging dat Rijnland grip wil hebben op de omgang met dit gas is besloten een aanbesteding uit te schrijven voor een nieuwe installatie. De <u>voorzitter</u> stelt, gezien het tijdstip, voor af te zien van een tweede termijn. Het college heeft de toezegging gedaan meer informatie aan te zullen leveren. De vragen die in eerste termijn zijn gesteld zijn genoteerd en worden beantwoord. De fracties kunnen schriftelijke vragen indienen. Mevrouw <u>Dewkalie</u> geeft de voorkeur aan een tweede termijn en vraagt wat de mening van de andere commissieleden is. Mevrouw <u>Boomsma</u> is van mening dat het punt nog niet rijp is voor besluitvorming. Voor behandeling in de VV dient een tweede termijn plaats te vinden. De heer <u>Van der Sande</u> merkt op dat deze commissie over haar eigen orde gaat, maar dat dat ook geldt voor de aansluitende commissie BOD, die op dit moment van start zou moeten gaan. Mogelijk kan de tweede termijn in de VV worden gevoerd. De commissie kan ook besluiten voor de VV nog een keer bij elkaar te komen.	
--	--

	De <u>voorzitter</u> deelt mee dat de voorzitter van de volgende commissie hem meldde bereid te zijn om een half uur later te beginnen. Hij wijst erop dat deze commissie een informatiebehoefte heeft waaraan voor de start van de tweede termijn tegemoet moet worden gekomen. Hij stelt voor de tweede termijn in de VV te plannen en het komende half uur de overige agendapunten af te handelen. Mevrouw <u>Boomsma</u> hoorde dat het projectteam doorwerkt op basis van de aanname dat niet tot cellulosesterugwinning wordt besloten. De VV kan niet meer vrij beslissen. De <u>voorzitter</u> stelt voor om ook dit punt tijdens de tweede termijn in de VV aan de orde te stellen. <i>De commissie besluit conform het voorstel van de voorzitter: de tweede termijn wordt gevoerd in de VV. Het college heeft de toezegging gedaan meer informatie te verstrekken.</i>	
3.3. Renovatie balgstuwen	De heer <u>Stuurman</u> deelt mee dat hij niet aan de behandeling deelneemt omdat zijn werkgever een van de stakeholders is. Hij verlaat de vergadering. De heer <u>Van Oeveren</u> deelt mee dat zijn fractie instemt met het voorstel. Hij vraagt welke actie het college onderneemt om de medefinanciering te waarborgen. Mevrouw <u>Willemse</u> sluit zich aan bij de gestelde vraag. De heer <u>Mooren</u> stelt voor het punt van de agenda af te halen en het college op te dragen eerst te onderzoeken of het Rijk dit mee wil financieren. Anders is het risico aanwezig dat het Rijk achterover leunt en Rijnland alleen de kosten moet dragen. Mevrouw <u>Corbey</u> is het ermee eens dat de stuwen nu moeten worden gerenoveerd om de veiligheid te borgen. Net als de andere fracties baart het haar zorgen dat er nog geen duidelijke bestuurlijke afspraken liggen over medefinanciering door anderen. Zij vraagt dit toe te lichten, mede omdat tijdens de mid term is afgesproken dat daaraan zou worden gewerkt. Zij wil de uitvoering niet uitstellen tot die afspraken zijn gemaakt. De heer <u>Van der Sande</u> hoort overwegend steun voor het voorstel. Namens het college zal hij zich inzetten voor medefinanciering door anderen. Er zijn formele en informele gesprekken met de provincies gevoerd. Uiteindelijk is duidelijk geworden dat die de minste verantwoordelijkheid dragen. Meer verantwoordelijkheid dragen de veiligheidsregio, de gemeenschappelijke regelingen en het Rijk. Er moet meer meerlaags worden gekeken naar de functie van de balgstuwen. Uit het juridisch advies komt naar voren dat Rijnland een onderhoudsrol heeft en de medefinanciering zal geen 50% van de kosten opleveren. De partijen die met de hoogste kans op succes kunnen worden aangesproken zijn het Rijk en de veiligheidsregio. De gesprekken daarover zullen nog enige tijd nemen. Mevrouw <u>Dewkalie</u> is van mening dat Rijnland hier een bovenwettelijk risico neemt. Komt er medefinanciering? Heeft Rijnland een taak in het vervolg van dit voorbeeldproject? De heer <u>Van der Sande</u> ziet in het juridisch advies de bevestiging dat Rijnland hierin een taak heeft. Als de stuwen doorbreken, loopt de boezem leeg en Rijnland moet de maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen om dat te voorkomen. Vervolgens zijn er andere partijen medeverantwoordelijk. Met de provincie loopt het proces ruim anderhalf jaar. Hij verwacht dat de onderhandelingen met de andere partijen even lang duren: degene die om geld komt vragen wordt meestal niet met open armen ontvangen. Hij is het ermee eens dat, gezien het risico, niet met de uitvoering moet worden gewacht tot de medefinanciering is geregeld. De heer <u>Mooren</u> herinnert eraan dat het voorbereidingskrediet in 2020 is toegekend. Waarom heeft het college zich niet toen al tot het Rijk gewend?	

	De heer <u>Van der Sande</u> deelt mee dat de opdracht om dat te doen pas tijdens de mid term is verstrekt. Eerder werd verondersteld dat de kosten volledig door Rijnland moesten worden opgebracht. Mevrouw <u>Dewkalie</u> deelt mee dat haar fractie het voorstel steunt, gezien het belang. De heer <u>Van Oeveren</u> deelt mee dat zijn fractie overweegt een motie van steun in te dienen. <i>De commissie adviseert het onderwerp te agenderen als bespreekpunt.</i> [De heer Stuurman komt terug in de vergadering.]	
3.4	Kredietaanvraag Energielabel bedrijfsgebouwen Rijnland <i>Zonder bespreking adviseert de commissie het onderwerp te agenderen als hamerpunt.</i>	
3.5	Kredietaanvraag asbestsanering waterketen De heer <u>Van der Oeveren</u> stelt prijs op de keus om dit in aan te pakken. Het gaat om de gezondheid van de medewerkers. Zijn fractie steunt het voorstel. <i>De commissie adviseert het onderwerp te agenderen als hamerpunt.</i>	
3.6.	Bestuurlijke voortgangsrapportage Zwanenburg en Haarlem Waarderpolder (ter bespreking) De heer <u>Revet</u> heeft gevraagd een stuwpomp aan te leggen in de effluentleiding. Is dat verzoek overgenomen? De <u>voorzitter</u> stelt vast dat het antwoord niet meteen kan worden verstrekt en dat het college dat schriftelijk zal verzorgen. <i>De commissie adviseert het onderwerp te agenderen als hamerpunt.</i>	toezegging
5.	NOTULEN VAN DE COMMISSIEVERGADERING WW d.d. 9 NOVEMBER 2022 en TOEZEGGINGENLIJST <u>Tekstueel en naar aanleiding van:</u> <i>Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.</i> <u>Toegevingenlijst:</u> De heer <u>Mooren</u> wacht nog op uitvoering van drie toezeggingen: 1. Wat zijn de kosten van de herstelwerkzaamheden aan de dijk bij Reeuwijk? 2. Waar blijft de informatie over de rioolaansluiting van woonarken? 3. Waar blijft het voorstel over de subsidie voor rioolafkoppeling? De heer <u>Knapp</u> deelt mee dat is afgesproken dat het afwegingskader afkoppelen (punt 3) laat in het najaar of vroeg in het voorjaar wordt aangeboden. Dit komt dus nog. Naar aanleiding van de vragen over de rioolaansluiting woonarken is een presentatie verzorgd over het Dataportaal in de commissievergadering WW op 9 november 2022. De heer <u>Mooren</u> was daarbij niet aanwezig. Dhr. <u>Knapp</u> zal hem de presentatie verstrekken; als de heer <u>Mooren</u> aansluitend nog vragen heeft, is hij bereid die te beantwoorden. De dijk is net opgeleverd. Gaat het om de kosten van het aanvullende deel? De heer <u>Mooren</u> zou het prijs op hebben gesteld als de VV was gevraagd om zich uit te spreken over die aanvullende onderzoeken. De heer <u>Knapp</u> komt daar schriftelijk op terug.	

6.	RONDVRAAG Mevrouw <u>Stoop</u> heeft een vraag naar aanleiding van de inspraak. De VV gaat over de financiën. Als het overleg leidt tot een kostenverhoging, zal dat moeten leiden tot een agendapunt. De heer <u>Knapp</u> deelt mee dat het beleid is dat Rijnland geen kosten voor infrastructurele voorzieningen op zich neemt. Hij wil geen precedent scheppen. Mevrouw <u>Stoop</u> vraagt daar ook niet om. Het onderwerp moet op de een of andere manier terugkomen en een notitie is niet de juiste vorm als blijkt dat er extra kosten zijn. In dat geval zal het een bespreekpunt moeten zijn. De heer <u>Knapp</u> gaat ervan uit dat in dat geval een beroep wordt gedaan op de clusterkredieten. Daarvoor geldt een bepaalde systematiek. Hij zal de VV over de uitkomsten van het gesprek informeren.	
7.	SLUITING De <u>voorzitter</u> sluit de vergadering om 16.00 uur.	